

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/530/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

164/2018. (VII. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. december 21-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2018. július 12-én – Fráterné Dr. Ferenczy Nóra testületi tag és Dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a K é s z e n l é t i R e n d ő r s é g p a r a n c s n o k á n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. december 14-én foganatosított rendőri intézkedés (igazoltatás, adatrögzítés) és annak módja, rendőri intézkedés (azonosításra, intézkedés célja közlésére vonatkozó, és panaszjogról való tájékoztatási kötelezettség) elmulasztása, illetve a rendőri hangnem miatt 2017. december 21-én, postai úton terjesztette elő panaszát.

I.

1) a) A panaszos előadta, hogy 2017. december 14-én, 14 óra 22 perc körül gyalogosan közlekedett a Bp. kerület, Cs. utcában, amikor is arra lett figyelmes, hogy az úton áll egy teherszállító gépkocsi, elakadásjelzővel és két rendőr igazoltatja a vezetőt. Amikor odaért, látta, hogy pár tíz méterrel feljebb egy rendőrségi gépkocsi áll félig az úttesten, félig a járdán, egy gépkocsi kihajtó közepén és villog az elakadásjelzője.

A panaszos megkérdezte a rendőröket, tudják-e, hogy szabálytalanul áll a gépkocsijuk, mivel a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) erről egyértelműen rendelkezik. Erre az egyik rendőr elindult a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szolgálati gépkocsi felé. A panaszos bekapcsolta telefonja videokameráját, mert kíváncsi volt, mi fog következni ezután.

Amikor a panaszos a járőrautó mellé ért, látta, hogy két rendőr ül benne. A panaszos a jobb első ülésen ülő rendőrtől megkérdezte, hogy van-e műszaki hibájuk, mert a KRESZ szerint csak akkor mehet az elakadásjelző, ha műszaki hiba van a gépkocsiban. A megkérdezett azt válaszolta, hogy: „Jó, van.” A panaszos erre rákérdezett, hogy „megszünteti-e”, de a mondatot már nem tudta befejezni, mert azonnal felkapcsolta a jármű megkülönböztető fényjelzését. A panaszos szerint műszaki hibára utaló jel nem volt. A gépkocsi motorja járt, a két rendőr láthatóan melegedett a gépkocsiban. Ráadásul, ha műszaki hiba állt volna fenn, akkor az elakadásjelző háromszöget is ki kellett volna tenniük jó pár méterrel a gépkocsi mögött.

A panaszos közölte a rendőrökkel, hogy videóra vette őket. A jobb oldalon ülő rendőr annyit mondott, hogy „jól van”. A panaszos megkérdezte, hogy kaphat-e jelvéyszámot, amit a rendőr megadott. A rendőr kiszállt a gépkocsiból, és közben azt mondta, hogy akkor ő pedig a panaszos személyi igazolványát elkéri. A panaszos azon kérdésére, hogy „mire fel kéri?”, a rendőr azt válaszolta, hogy „hát azé”, mert ön elkérte a jelvéyszámomat, nekünk erről írni kell egy jelentést”. A rendőr nem mutatkozott be, az azonosításra vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget. A panaszos megkérdezte tőle, hogyan kezdődik egy igazoltatás, de a rendőr csak visszakérdezett: „Igen, hogy?”. A panaszos ekkor bemutatkozott a rendőrnek, aki közölte, hogy én azért öltözik fel, hogy ezt meg tudja tenni. A panaszos jelezte a rendőrnek, hogy korábban elkérte az igazolványt, mielőtt eleget tett volna az azonosításra vonatkozó kötelezettségének. Ezt követően a rendőr bemutatkozott, viszont az igazoltatás okát és célját nem közölte. A panaszos átadta a jogosítványát és a laccímkarttyáját. Bár ez utóbbiról megállapította a rendőr, hogy nem kötelező.

Időközben a másik két járőr is végzett az áruszállító igazoltatásával és csatlakoztak az igazoltatást foganatosító rendőrhöz, illetve a szolgálati gépkocsi vezetője is odament, és körbevették a panaszost. Egy jelentéktelen szócata vette kezdetét. A panaszos megkérdezte a rendőrt: tudja-e, miért nem kell az igazoltatáskor átadni a laccímkarttyát, amire igenlő választ adott. A panaszos megkérdezte, hogy elmondja-e, miért nem, amire a rendőr nemmel felelt, majd pedig azt mondta, hogy „azé”, mert ha akarom, megtudom a nyilvántartásból”. A rendőrnek ezt a mondatát igen aggályosnak tartja a panaszos (a rendőr ezek szerint jogtalanul hozzájuthat személyes adatokhoz). Újabb jelentéktelen szócsatát követően a panaszos köszönt a háta mögé „osonó” szolgálati gépkocsit vezető rendőrnek is, amikor is az igazoltató rendőr félreérthetetlenül azt mondta: „Azt a mindenit, M.!” jelezve felé a nemtetszését. A panaszos megkérdezte, van-e a rendőrnek problémája, de ő azt felelte, hogy nincs. A panaszos úgy érezte a rendőr hangján, hogy bár a rendőrök álltak szabálytalanul, de a panaszos a tudálékos. A rendőr mondta is, hogy „hát igen”, de a panaszos nem hagyta befejezni a butaságot, amit mondani készült. A panaszos megkérdezte tőle, hogy az-e a baja, hogy a panaszos a szabályokat betartja, amíg a rendőr nem, de a rendőr csak annyit közölt, hogy nincs problémája. A panaszos szerint viszont a körülmények (ahogyan flegmán válaszolgatott, és fújtatott néha) erre utaltak. A rendőr írásban rögzítette a panaszos adatait, amit egy újabb lényegtelen szócata követett. (A panaszos megkérdezte, hogy mire utalt a rendőr a „jaj, M.!” felkiáltással, mert zavarta a rendőr folyamatos személyeskedése, hogy őt a keresztnévén szólította, holott erre nem adott engedélyt. A rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy „úgy látom, maga egy elég nehéz ember”, ami a becsületét sértette, ezért ironikusan azt mondta neki magáról, hogy „szarházi, szarrágó ember”, de a rendőrnek akkor is szabályosan kell közlekednie, ha a panaszos szarházi. A rendőr többször is az „így van” kifejezést használta, ami arra utalt, hogy nem tetszik neki a panaszos jelenléte, elege van a kialakult helyzetből.) A rendőr a földre dobta a panaszos laccímkarttyáját, majd utána nyúlt. Erre a panaszos megkérte,

hogy ne dobálja az iratait, de a rendőr tagadta, hogy ledobta. Végig cinikusan és udvariatlanul viselkedett, többször mosolygott is a rendőr, ami azonban nem a vidámság jele volt, inkább lekezelőnek tűnt. A járdán közben járókelők érkeztek, akik nehezen fértek el tőlük, mivel a panaszost alakzatban vették körül. A rendőr átadta a panaszos iratait a kollégájának, és arra utasította, hogy kérdezze le a panaszost, majd tájékoztatták, hogy nem szerepel a központi nyilvántartó rendszerben.

A panaszos ezt követően megkérte a rendőrt, hogy tájékoztassa az igazoltatás okáról, amire azt közölte, hogy a jelvéyszám elkérése miatt történt. A panaszos érdeklődött a rendőri intézkedés jogszabályi alapjáról, de a rendőr azt válaszolta, hogy nem tudja annak pontos számát, és tagadta, hogy szankcióképpen igazoltatott, holott az egész légkör erre utált. Az igazoltatást azzal indokolta végül, hogy a panaszos elkérte a jelvéyszámát, amiről neki jelentést kell írnia. Többször kijelentette a rendőr, hogy nem tudja a jogszabály számát, és lenézően sóhajtott, fújtatott, amivel – a panaszos álláspontja szerint – a nemtetszését fejezte. Amikor a panaszos azt kérte, hogy a rendőr mondja el, miért látja a panaszos rosszul a helyzetet, annyit mondott, hogy nem mondja, és nem beszélget a panaszossal. A panaszos azon kérésére, hogy tájékoztassa az igazolvány elkérésének indokáról, a rendőr azt válaszolta, hogy egy ORFK utasítás alapján intézkedik, amiről a panaszosnak nem kell tudnia.

Az igazoltatás végén visszakapta az iratait, majd a rendőrök elhagyták a helyszínt a járművel (a panaszos szerint annak nem is volt műszaki hibája). A panaszos az intézkedés elleni panasztételi lehetőségeiről nem kapott tájékoztatást, mint ahogyan arról sem, hogy mit kezdenek az adataival, meddig tárolják és hogyan

2) A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta a rendőri intézkedés időtartama alatt a mobiltelefonjával rögzített felvételt, amellyel kapcsolatban előadta, hogy nem a teljes intézkedést rögzítette, mivel időközben volt egy bejövő hívása, ami a felvételt megszakította.

A 4 perc 51 másodperc terjedelmű videofelvételen látható, hogy egy rendőr megy a panaszos előtt a szolgálati gépkocsi irányába, ami valóban félig a járdán parkol, és az elakadásjelzője villog. (P: panaszos, Sz. Cs. – Sz. Cs. r. főtörzsászlós)

P: Igen, parancsoljon, megy az elakadásjelző.

A panaszos a szolgálati gépkocsihoz lépve köszön a r. főtörzsászlósnek, és megkérdezi: „Van műszaki hibájuk? Mert megy az elakadásjelző, és a KRESZ szerint ezt úgy lehet, ha műszaki hiba van.”

Sz. Cs.: Van, akkor van.

P: Most már mindegy, mert levideóztam. Egy jelvéyszámot mondana, uram?

Sz.Cs.: 06969. Akkor viszont hadd kérjek egy személy igazolványt.

P: Mire föl kéri, hadd kérdezzem meg?

Sz. Cs.: Azért, mert elkérte az én jelvéyszámomat. nekünk erről írni kell egy jelentést.

P: Hogy kezdődik egy igazoltatás?

Sz. Cs.: Igen, hogy?

P.: Jó napot kívánok! Én ... (a nevét mondja) vagyok.

A r. főtörzsászlós felveszi a sapkáját, és megigazítja egyenruháját, majd azt mondja: „Rögtön mondom, uram, csak én azért öltözöm fel, hogy ezt meg tudjam önnel csinálni.”

P: Nem, ön előbb kérte, mint ahogy kiszállt volna.

Sz. Cs.: Jó napot kívánok! Sz. Cs. r. főtörzszászlós vagyok a Készenléti Rendőrségtől. Itt van egyébként (és az egyenruhán levő névkitűzőre mutat).

P: Nem kell tudnom olvasni, lehetek analfabéta is.

Sz. Cs.: Egy személyi igazolványt kérnék.

P: Tessék, sőt adok lakcímkártyát is.

Sz. Cs.: Bár azt nem kötelező.

P: Bizony, és tudja, miért nem?

Sz. Cs.: Tudom.

P: És el is mondja nekem, miért nem?

Sz. Cs.: Nem, nem kérdezte. Azért, mert ha akarom, megtudom a nyilvántartásból.

P: Nem, azért, mert nem kötelező. A személyazonosításra csak a személyi igazolvány alkalmas, a lakcímkártya nem, de önnek ezt tudnia kell.

Sz. Cs.: Azt a mindenit, M.!

P: (köszön egy odaérkező rendőrnek) Igen, parancsoljon! Mi a problémája?

Sz. Cs.: Nincs.

P: Ön áll szabálytalanul az út szélén, elakadásjelzővel. Azt mondta, hogy nincs műszaki hibája, és még én vagyok a nagy tudálékos? Azt mondja, uram?

Sz. Cs.: Hát, igen, mert azt...

P: Az a baja, hogy én a szabályokat betartom, és ön pedig nem? Ez a problémája, hogy felhívtam rá a figyelmét?

Sz. Cs.: Én nem mondtam, hogy van problémám.

P: Akkor mire akart utalni?

Sz. Cs.: Jajj... Arra, hogy úgy látom, hogy maga egy elég nehéz ember.

P: Én egy szarházi, szarrágó vagyok, de ez nekem állampolgári jogom. Önnek akkor is szabályosan kell közlekednie, ha én egy szarházi vagyok. Én ezt magamra mondhatom, ön viszont nem. Ez a különbség.

Sz. Cs.: És én mondtam?

P: Nem, csak én elmondtam az álláspontomat. Gondolom, azért intézkednek, mert ő az elakadásjelzővel állt az út szélén, önök ugyanúgy állnak itt.

Sz. Cs.: Nem azért.

A rendőr közben RK lapon rögzíti a panaszos adatait, eközben a földre kerül a lakcímkártya, a rendőr azonnal lehajol érte.

P: Hát azt ne dobálják a földre, ha megkérhetem.

Sz. Cs.: Remélem, ez rajta volt! (a rendőr arra utal, hogy a panaszos felvételt készít, és a lakcímkártya leesett, amit a rendőr felvett a földről.)

P: Úgy láttam, igen.

Sz. Cs.: Rosszul látta.

P: Nem biztos, majd eldöntik az aktuális emberek.

Emberek érkeznek a járdán a rendőri intézkedés során.

P: Csak, hogy elengedjük az embereket a járdán, ne tartsuk fel a forgalmat. Miattunk nem férnek el. Mert egyébként szabálytalanul is állt eddig (úgyhogy tök mindegy) a gépjárművel.

Sz. Cs.: (másik rendőrhöz) Kérd mán le. (panaszoshoz) Megnézzük, hogy körözik-e, M..

P: Legyen szíves megmondani, miért volt igazoltatásom.

Sz. Cs.: Azért, mert elkérte a jelvénytársamom.

P: Ez milyen törvény, szabály szerint van? Önnek tudnia kell, ha elkérte, hogy mire.

Sz. Cs.: A számát, pont a számát nem tudom.

P: Ilyen törvény nincs. Ez egy kerületi határozat. De a törvényeket nem írja felül. Tehát most azért, mert én jeleztem egy problémát is, ön szankcióképpen igazoltat (és személtel is).

Sz. Cs.: Nem szankcióképpen igazoltattam. Azért igazoltattam, mert felírta a jelvénytársamomat. Aki elkéri a jelvénytársamomat, arról nekem jelentést kell írni.

P: Legyen szíves, jogszabálysámot mondani erről.

Sz. Cs.: Fogalmam sincs, de nem kerületi, az biztos.

P: Akkor mondjon egy jogszabálysámot. Ön valamire hivatkozik, aminek nem tudja a valóságálapját.

A rendőr ekkor odafordul az egyik kollegájához, és annyit hallani, hogy „Kérdezd már meg, hogy ...”

P: Tehát ön azelőtt kérte el a papírjaimat, hogy megtudná, mi a jogszabály. Először intézkedik, utánanézi meg, hogy ez jogszerű-e. Érdekes. Nem ez történt?

Sz. Cs.: Nem.

P: Rosszul látom?

Sz. Cs.: Igen.

P: Akkor mondja el, hogy miért!

Sz. Cs.: Nem mondom! Nem beszélgetek Önnel már most!

P: Elmondom, hogy tájékoztatási kötelezettsége is van, azon kívül, hogy intézkedési kötelezettsége is van. Legyen szíves tájékoztatni, hogy mi az a jogszabály, ami miatt elkérte az igazolványomat.

Sz. Cs.: Ez ORFK utasítás, amit önnek nem kell tudnia.

P: Jogszabálysámot szeretnék tudni, jogom van tudni, mi az, ami alapján intézkedett. Ha nem teszi meg, ezzel hibát vét, és ennek lesz következménye.

Itt megszakad a felvétel.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszossal szemben a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság *Bevetési Főosztály *Bevetési Osztály rendőrei intézkedtek: Sz. Cs. r. főtörzszászlós csoportparancsnok és T. G. r. törzsőrmeister járőrvezető intézkedtek. A rendőri intézkedésnél jelen volt továbbá T. A. r. őrmester járőr, és K. G. r. őrmester járőr.

2) A panaszossal szemben intézkedő r. főtörzszászlós jelentése az alábbi információkat tartalmazza.

2017. december 14-én 8 és 20 óra között közterületi szolgálatot látott el szolgálati gépkocsival a Bp. Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) kerület területén. Annak teljesítése során a Cs. utcában haladva észlelte, hogy egy éppen elinduló Ford T. típusú tehergépkocsi hátsó hatósági jelzésén elhelyezett műszaki érvényességét jelölő címkén 2017. november hónap szerepelt. A szolgálati gépjármű másik járőrpárosa (a két r. őrmester) ellenőrzés alá vonta a vezetőt a Cs. utca *. számú háztömb elejénél.

A r. főtörzszászlós utasítására a rendőrök a szolgálati gépjárművel a Cs. utca * szám előtt álltak meg úgy, hogy a jobb oldali kerekek a járdán voltak, a bal oldaliak pedig az úttesten. A szolgálati gépkocsin működtették az elakadásjelzőt, valamint bekapcsolták az „álló fényt”.

14 óra 28 perckor a szolgálati gépjármű mellé lépett egy férfi (a panaszos), aki mobiltelefonjával feltehetően videofelvételt készített a szolgálati gépkocsiról, valamint a következő eseményekről. A panaszos megkérdezte, hogy van-e műszaki problémájuk, mivel működtetik az elakadásjelzőt, valamint a r. főtörzszászlóstól – aki a gépkocsi jobb első ülésén foglalt helyet – elkérte nevét és jelvéyszámát. Közben azt mondta, hogy a rendőrök azért intézkednek a tehergépkocsi vezetőjével szemben, mivel az is az elakadásjelzőjét működtetve állt elindulás előtt az út szélén.

A r. főtörzszászlós kiszállt a szolgálati gépkocsiból, ruházatát megigazította, felvette sapkáját és neve, beosztási helye megadásával igazoltatás alá vonta a panaszost, aki folyamatosan értetlenkedett, kérdéseket tett fel („Miért kéri el az igazolványát?”), amire a rendőrnek ideje sem volt válaszolni.

Időközben a r. főtörzszászlós észlelte, hogy az „álló kék fény” nem működik, ezért a r. törzsőrmeister a megkülönböztető jelzés kapcsolóján igazított a csatlakozáson, ekkortól már működött.

Mideközben a panaszos odaadta a vezetői engedélyét és önként átnyújtotta a lakcímkártyáját. Felhívta a r. főtörzszászlós a figyelmét, hogy a lakcímkártyát nem köteles átadni, mégis átnyújtotta. Az adatrögzítés közben a panaszos folyamatosan kérdőre vonta a rendőrt, hogy milyen alapon igazoltatja, rögzíti az adatait. Minden cselekedetére (például, hogy miért nem kell átadni a lakcímkártyát) pontos törvényi tényállást kért. A rendőr tájékoztatta, hogy azért írja fel az adatait, mivel elkérte a nevét és a jelvéyszámát, amiről neki jelentést kell készítenie, de ezt ő nem nagyon akarta megérteni.

Az adatrögzítés során a rendőr véletlenül leejtette a panaszos lakcímkártyáját, amire rögtön azt mondta, hogy azt a rendőr „ledobta”. Erre a rendőr azt mondta neki, hogy „Nehéz ember maga, M.”. Válasza az volt, hogy „Én egy nagyon szarházi állampolgár vagyok”.

Az igazoltatás közben 14 óra 32 perckor a csoportot átírányították, ezért a panaszos iratait a r. főtörzszászlós visszaadta, elköszönt, majd elindult az átírányítás helyére. A sietség miatt nem

hívta fel a figyelmét, hogy az esetlegesen készült videofelvétel közreadásához nem járul hozzá.

A körözésben a panaszos nem szerepelt.

A r. főörzsászlós jelentésében megjegyezte, hogy a járőrpár az adatrögzítéskor ért oda hozzájuk, de abba nem szóltak bele, és nem fűztek hozzá kommentárt. A megkülönböztető jelzés kapcsolójának kontakt hibájáról a Készenléti Rendőrség Gépjármű Indító Szolgálatot a r. törzsőrmester értesítette, és jelentést készített.

3) A panaszossal szemben intézkedő r. főörzsászlós másik, a rendőri intézkedés napján készült jelentése az aznapi eligazításról szól. A jelentés második oldala is tartalmazza azt az információt, hogy 14 óra 32 perckor a Készenléti Rendőrség VII/1. Alosztály vezetője arra utasította, hogy vonja össze állományát, és induljon meg a V., mert ott a Ligetvédők jogsértést követtek el. Odaérve a L. Zrt. tulajdonában álló terület körül biztosították a helyszínt (intézkedés nem történt), amit 17 óra 30 perckor fejeztek be, majd beindultak a laktanyába.

4) A Testület felvilágosítás-kérése alapján a panaszossal szemben intézkedő, illetve ott tartózkodó rendőrök utólag jelentést készítettek a rendőri intézkedés részleteiről.

a) A r. főörzsászlós csoportparancsnok jelentése a panaszossal szembeni intézkedés előzményeként azt tartalmazza, hogy a kérdéses napon 14 óra 20 perckor az ő utasítására a két r. őrmester járőr intézkedés alá vonta a tehergépkocsit, mivel annak műszaki érvényessége lejárt. Abban az időpontban ő még nem látta a panaszost, mert 14 óra 28 perckor lépett a szolgálati gépkocsi jobb első ajtajához – mindvégig videózva – és akkor szólította meg.

A vele szembeni intézkedés oka és célja az volt, hogy a panaszos kérdéseket tett fel a járőrök által fogantatosított, folyamatban lévő intézkedéssel kapcsolatban. „Olyan volt, mintha 'puhatolózott' volna.” A rendőr nem emlékszik már, hogy mit közölt az intézkedés indokaként.

A szolgálati fellépés módja, azonosításra vonatkozó kötelezettség mikénti teljesítése tekintetében a rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy a panaszossal az első szóbeli kontaktus a lehúzott jobb első ablakon keresztül történt. Az első vagy második, intézkedéssel kapcsolatos kérdésére, valamint arra való tekintettel, hogy felszólította a r. főörzsászlóst arra, hogy adja meg jelvéyszámát, ő pedig elkérte az igazolványát. Ezután szállt ki a rendőr a szolgálati gépjárműből, majd – ruházata megigazítását követően – tisztelgés, napszaknak megfelelő köszönés, és a szolgálati hely megadásával igazoltatás alá vonta a panaszost. Emlékezete szerint ekkor megadta a jelvéyszámát is. Az intézkedés során a hímzett azonosítókat, valamint a névtáblákat minden járőr előírászerűen viselte.

A rendőr úgy nyilatkozott, hogy valóban arról tájékoztatta a panaszost, hogy amiért elkérte a jelvéyszámát, erről neki jelentést kell írnia, illetve, hogy egy ORFK utasítás alapján kérte el a személyi igazolványt, amiről a panaszosnak nem kell tudnia.

A panaszos laccímkarttyáját nem a rendőrök kérték el, illetve a r. főörzsászlós tájékoztatta is a panaszost, hogy nem köteles azt átadni, mivel ha további intézkedés válik szükségessé valakivel szemben, akkor a nyilvántartásban le tudja ellenőrizni.

A panaszos hangneme tekintetében a jelentés azt tartalmazza, hogy az kötekedő volt, folyamatosan tett fel kérdéseket. A rendőr meglátása szerint vélhetően össze akarta zavarni és

mindenképpen azt szeretne volna elérni, hogy jogszerűtlen, akár szakszerűtlen intézkedést fogantossanak vele szemben.

A rendőri hangnem és bánásmód tekintetében úgy nyilatkozott a r. főőrzsászlós, hogy a panaszossal csak ő beszélt, de nem sértő módon, és a beszélgetés későbbi szakaszában is – a körülményekhez képest – kulturáltan válaszolt. A nyugalma megőrzése céljából viszont többször nagy levegőt kellett vennie. A panaszost valóban a keresztnévén szólította, de nem lekezelő stílusban.

Nem emlékszik, hogy elhangzott-e az, hogy „Azt a mindenit, M.!” de nem is zárta ki ennek lehetőségét a rendőr, ugyanakkor elhangzott az a mondat, hogy „maga egy elég nehézkes ember”. Az igazoltatás során ekkor lépett hozzájuk a két járőr, mivel végeztek a tehergépkocsi vezetőjével szembeni intézkedéssel. Fellépésük nem volt fenyegető, csak oda léptek. A panaszos adatait a r. főőrzsászlós rögzítette RK lapon, a kezében voltak az iratok és a lakcímkártya véletlenül kiesett a kezéből, azonban azt rögtön felkapta a földről.

A panaszossal szembeni intézkedés nem volt retorziós jellegű. Feljelentést, helyszíni bírságot, illetve egyéb joghátrányt nem helyezett kilátásba vele szemben, illetve nem is a rendőrök kezdeményezték vele szemben az intézkedést, ő lépett hozzájuk és kezdte feltenni a kérdéseit.

A panaszjogról való kioktatás tekintetében a r. főőrzsászlós utólagos jelentése azt tartalmazza, hogy nem emlékszik arra, hogy ez megtörtént. Az intézkedés vége felé a panaszost hívták mobiltelefonon, ezért a rendőröktől elfordult és hátra lépett egyet. Ekkor a szolgálati előjárójától viszont a csoportparancsnok telefonon keresztül utasítást kapott arra, hogy bevetési csoportját vonja össze és vonuljon a V.. Az említett hívások szinte egyszerre érkeztek, és párhuzamosan folytak a beszélgetések. A rendőrök az utasításnak azonnal eleget tettek, a csoport összevonását megkezdte a r. főőrzsászlós, és a panaszostól elkészítve elindultak az átirányítás helyszínére.

b) A szolgálati gépkocsit vezető r. törzsőrmester utólagos jelentése a r. főőrzsászlós jelentésében foglaltakkal [Állásfoglalás II. rész 4) a) pont] lényegét tekintve megegyezik. A r. törzsőrmester is úgy nyilatkozott, hogy a panaszos hangneme kötekedő volt, meglátása szerint össze akarta zavarni a csoportparancsnokot. Az intézkedés nem volt retorziós jellegű, illetve ő sem emlékezett arra, hogy panasztételi lehetőségéről tájékoztatták a panaszost.

c)-d) A r. őrmester járőrök több, a Testület által feltett kérdésre nem tudtak érdemben válaszolni, mivel a járművezetővel szemben intézkedtek, nem voltak jelen az eseményeknél. Egyezően előadták ugyanakkor, hogy az intézkedésük közben lépett oda hozzájuk a panaszos, aki nemtetszését fejezte ki azzal szemben, majd a szolgálati gépkocsihoz indult. Mindketten úgy nyilatkoztak továbbá, hogy nem beszéltek a panaszossal, a csoportparancsnok pedig kulturáltan beszélt vele. A panaszossal szembeni intézkedés nem volt retorzió, illetve ők sem emlékeztek arra, hogy a panaszjogról való felvilágosítás megtörtént-e.

5) A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 2)-4) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többletinformációt tartalmazza.

a) A szolgálati gépjármű használatával, parkolásával kapcsolatban a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy a Cs. utca * szám előtt álltak félre a rendőrök, a jobb oldali kerekek a járdán voltak, a bal oldali kerekek az úttesten. A szolgálati gépjárművön egyidejűleg működtették a mindkét oldali első és hátsó irányjelzőt, valamint a megkülönböztető jelzés szünetmentes fényjelző rendszerét, az ún. „álló kék-fényt”. A panaszbeadványban írtakkal

kapcsolatban (a „KRESZ szerint csak akkor mehet az elakadásjelző, ha műszaki hiba van a gépkocsiban”) a parancsnok utalt arra, hogy „a hivatkozott jogszabály egyetlen szakasza sem tiltja a mindkét oldali első és hátsó irányjelző egyidejű működtetését. A jogalkotó – gondolva a mindennapi élet változatosságára, a nem szabályozható élethelyzetekre – szabadon engedni használja az első és hátsó irányjelző egyidejű működtetését.” A KRESZ – a Készenléti Rendőrség parancsnokának álláspontja szerint – emiatt sem nevezi „elakadásjelzőnek”, a mindkét oldali első és hátsó irányjelző egyidejű működtetését, mert az arra enged következtetni, hogy csak műszaki hiba esetén lehetséges használni. A köztudatban „vészvillogónak” is nevezik a mindkét oldali első és hátsó irányjelző egyidejű működtetését.

„Általánosságban elmondható, hogy ebben az esetben a mindkét oldali első és hátsó irányjelző egyidejű működtetése egy többletinformáció volt a közlekedésben résztvevők számára, megelőzve a balesetveszélyes helyzetet, tekintettel arra, hogy a Cs. utca *. sz. előtti rész a parkoló autók miatt az úttest szélességi irányában beszűkülhet.”

A szolgálati gépjárművet vezető r. törzsőrmester megálláskor bekapcsolta ugyan az „álló kék-fényt”, de az – mivel feltehetőleg kontakthibás volt – csak a megkülönböztető jelzés kapcsolóján történő igazítás után működött. A hibát a gépjármű leadásakor jelezte is a Gépjármű Indító Szolgálat munkatársának. A gépjármű belsejéből nem látható, hogy az „álló kék-fény” működik-e vagy sem, még akkor sem, ha a kijelző azt jelzi, hogy használatban van.

b) A panaszos igazoltatásának jogi indoka tekintetében a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy azt a Rendőrségről szóló 1994 évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 12. §-ának (1) bekezdés első fordulata, a 29. § (1) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapozta meg

Az intézkedés ténybeli indoka az volt, hogy a panaszos a hatósági eljárást befolyásolni igyekezett, és nem volt hajlandó elhagyni a szabálysértés helyszínét, amit a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. §-ának (1) bekezdés d) pontja szerint szabálysértésnek nyilvánít, emiatt további intézkedés vált szükségessé.

A műszaki érvényesség lejárta miatt kezdeményezett rendőri intézkedést a r. főtörzszászlós utasítására hajtotta végre a járőrpáros.

„Panaszos igazoltatásának tényét egyéb körülmények is indokolták, amely a rendőri korrupciós cselekmények megelőzésével és visszaszorításával kapcsolatos feladatokról szóló 20/2013 (V. 17.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) 9. pontjában található.

c) A panaszosnak a vele szembeni rendőri intézkedéssel kapcsolatosan adott tájékoztatás tekintetében a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az elsődleges rendőri jelentésben szerepelt, miszerint közben átirányítás történt, amit a rendőröknek (a parancsnoki utasításnak megfelelően) haladéktalanul végre kellett hajtaniuk (egy kialakult demonstráció miatt kellett azonnal a V.-ba vonulniuk). A panaszos panasztételi jogról történő felvilágosítása emiatt nem történt meg.

d) A panaszost az intézkedő rendőrök EDR rádión keresztül leellenőrizték a körözési nyilvántartó rendszerben. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 25. §-ának (1) bekezdésében foglaltak miatt a rendőrnek kötelessége a körözési nyilvántartási rendszerben ellenőrizni az igazoltatott személyt. A panaszos adatait az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdésére tekintettel rögzítették a rendőrök, ugyanis a rendőri intézkedés körülményei ezt indokolták, valamint a szabálysértés

elkövetése miatt további intézkedés vált szükségessé, amelynek befejezése más szolgálati feladat prioritása miatt elmaradt.

e) Az említett jogi normák az intézkedő rendőrök számára kötelezővé tették a panaszossal szembeni rendőri intézkedést, akivel szemben szabálysértési eljárás nem indult. A rendőri intézkedés nem volt retorziós jellegű.

III.

A Testület vizsgálta egyrészt, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben, annak körében az igazoltatása (és adatainak rögzítése) jogszerű és indokolt volt-e (retorzió jelleggel foganatosította-e a rendőrség), másrészt azt, hogy az intézkedő rendőr szolgálati fellépésének módja (az azonosításra, és az intézkedés tényének és céljának közlésére vonatkozó kötelezettség teljesítése) mennyiben felelt meg a törvényi előírásoknak. Vizsgálta továbbá a panaszjogról tájékoztatás megtörténtét, illetve a rendőri hangnemet.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, továbbá a XXVIII. cikkében foglalt jogorvoslathoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e a panaszos magatartása folytán intézkedési kötelezettsége.

A panaszos állítása szerint a rendőrök egy gépkocsivezetővel szemben azért intézkedtek, mert a vezető szabálytalanul állt meg az út szélén, ahogy a rendőrök is a szolgálati gépkocsival. Ő emiatt akarta felelősségre vonni a rendőröket.

A rendőrségi dokumentumok szerint a rendőrök közterületi járőrszolgálat ellátása során észlelték a tehergépkocsi műszaki érvényességi idejének lejártát, ami miatt intézkedés alá vonták a járművezetőt. A rendőri intézkedés időtartama alatt a rendőrségi szolgálati gépkocsival valóban úgy álltak meg, hogy annak jobb oldali kerekei a járdán, a bal oldaliak pedig az úttesten voltak. A szolgálati gépjárművön egyidejűleg működtették mindkét oldali első és hátsó irányjelzőt, valamint a megkülönböztető jelzés szünetmentes fényjelző rendszerét, az ún. „álló kék fényt”. A panaszbeadvány és a rendőrségi iratok a továbbiakban egyezést mutatnak abban, hogy a panaszos ezt számon kérve lépett hozzájuk, illetve elkérte az egyik rendőr jelvéyszámát. A panaszossal szembeni intézkedést a rendőrség azzal indokolta, hogy befolyásolni igyekezett a hatósági eljárást, nem volt hajlandó elhagyni a szabálysértés helyszínét, ami szabálysértésnek minősül, és további intézkedés vált szükségessé. A rendőrség az Rtv. 12. §-ának (1) bekezdésére hivatkozott, ami feltehetően elírás, és a 13. § (1) bekezdése alapján, a közrend védelme érdekében történt a rendőri intézkedés.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A KRESZ 40. §-a tartalmazza a megállásra vonatkozó rendelkezéseket (Járművel megállni – ha közúti jelzésből vagy a KRESZ további rendelkezéséből más nem következik – csak az úttest menetirány szerinti jobb szélén, azzal párhuzamosan, egy sorban szabad. A jogszabály felsorolja, melyek azok az esetek és közlekedési szituációk, amikor és ahol tilos megállni; azok alól azonban kivételt képez a forgalmi okból szükséges megállás, valamint az az eset, amennyiben a járműnek műszaki hibája van. A járdán – részben vagy teljes terjedelemben – csak akkor szabad megállni, ha a) azt jelzőtábla vagy útburkolati jel megengedi, b) a jármű a járda szélességének legfeljebb a felét foglalja el, c) a járdán a gyalogosok közlekedésére legalább 1,5 méter szabadon marad, és d) a jármű tengelyterhelése az 1000 kg-ot nem haladja meg.), a 41. § pedig a várakozásra vonatkozó előírásokat, illetve tilalmakat. A KRESZ 42. §-a speciális rendelkezéseket tartalmaz a megkülönböztető vagy figyelmeztető jelzéseket használó járművek tekintetében. A 42. § (2) bekezdése értelmében megkülönböztető fényjelzést használó, álló járművet megközelíteni, illetőleg mellette elhaladni csak fokozott óvatossággal szabad.

A Testület nem kíván állást foglalni abban a kérdésben, hogy a szolgálati gépjárművel a rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően álltak-e meg, és várakoztak, de egyetért azzal a rendőrségi állásponttal, hogy nincs tiltó rendelkezés az első és hátsó irányjelző egyidejű működtetésére, ami feltehetően azt a célt szolgálta, hogy a közlekedésben résztvevők figyelmét felhívja a balesetveszélyes helyzetre. A rendőrség tájékoztatása szerint továbbá az „álló kék-fény” valószínűleg kontakthibás volt, azt később tudták működtetni.

2017. január 1-jétől a Szabs. tv. 216. §-a rendelkezik a helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértésről, amit az követ el, aki a) közveszély, b) baleset, c) bűncselekmény, d) szabálysértés, vagy e) közigazgatási hatósági eljárás hatálya alá tartozó szabályszegés helyszínén a rendőr vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagjának helyszín biztosítására vonatkozó jogszerű intézkedésének, illetve a helyszín elhagyására vagy az ott tartózkodásra vonatkozó jogszerű utasításának nem tesz eleget.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület tehát csak azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, mivel a panaszos által rendelkezésre bocsátott videofelvételt az események során onnantól kezdte készíteni a panaszos, hogy a

szolgálati gépjármű felé ment. Ebből kifolyólag a Testület nem zárhatja ki annak a lehetőségét, hogy a panaszos befolyásolni kívánta a rendőrök azon tevékenységét, hogy a szabálysértés észlelését követően a gépjárművezetővel szemben intézkedni kívántak. Emiatt felmerül a megjelölt szabálysértés – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúja. A Testület továbbá utal arra a – rendőrség által is hivatkozott – körülményre, hogy nem a rendőrök kezdeményezték a panaszossal szemben az intézkedést, hanem ő lépett a rendőrökhöz.

A Testület megítélése szerint a panaszosi magatartás felvethette a jogellenes cselekmény intézkedéshez szükséges mértékű gyanúját, továbbá a panaszos provokatív magatartása együttesen mindenképpen megalapozta az Rtv. idézett 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettséget, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos igazoltatása, illetve adatainak rögzítése tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány, az általa rendelkezésre bocsátott hangfelvétel, valamint a rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak abban a kérdésben, hogy a r. főőrzsászlós csoportparancsnok azt közölte, hogy a panaszos személyazonosító igazolványát azért kérte el, mert előzőleg ő pedig a jelvéyszámát kérte el. Emellett a Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztató levele azt tartalmazza, hogy a panaszos a folyamatban levő hatósági eljárást befolyásolni próbálta. Az intézkedő rendőr részéről az a tájékoztatás hangzott el, hogy azért kéri el (és rögzíti) az adatait, mivel elkérte a jelvéyszámot elkérte a panaszos, és arról a rendőrnek jelentést kell készítenie.

a) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület elfogadta azt a rendőrségi álláspontot, hogy a panaszossal szemben felmerült az Szabs. tv. 216. §-ának (1) bekezdés d) pontja szerinti szabálysértés minimális szintű gyanúja. **Jelen esetben – a közrend védelme érdekében – szükséges volt a panaszos igazoltatása, ami által nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy amennyiben további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Szolgálati Szabályzat 25. §-ának (1) bekezdése szerint az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valóságos vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési nyilvántartási rendszerben, valamint – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban. A (2) bekezdés továbbá arról rendelkezik, hogy az igazoltatás során

meg kell állapítani az igazoltatott személyazonosságát, és – akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Testület megítélése szerint a panaszos adatainak rögzítésére kellő jogszabályi felhatalmazás alapján történt, azzal nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapjoga.

b) A rendőrség álláspontja szerint ugyanakkor a panaszos igazoltatását egyéb körülmények is indokolták. A rendőrség által megjelölt ORFK utasítás – amelynek hatálya az 1. pont szerint a Készenléti Rendőrségre is kiterjed – 9. pontja kimondja, hogy amennyiben büntető, szabálysértési vagy egyéb, a rendőrség hatáskörébe tartozó hatósági eljárással kapcsolatban az eljárás befolyásolására irányuló beavatkozás történik, az érintett a feljelentés megtételével egyidejűleg köteles a közvetlen előjárójának írásban jelentést tenni. Amennyiben a befolyásolás során nem történt bűncselekmény, de az eljárás során hasonló célú puhatolás, kapcsolatfelvétel vagy egyéb befolyásolással összefüggő körülmény merül fel, azt a közvetlen előjárónak soron kívül írásban jelenteni kell.

A panaszossal szemben – aki az elsődleges rendőri intézkedésnek (a tehergépkocsi vezetőjével szembeni eljárásnak) semmilyen módon nem volt elszenvédője, illetve érintettje – a rendőrök alappal feltételezhatték azt, hogy magatartásával a hatósági eljárást kívánja befolyásolni, illetve „puhatolozik”. **Emiatt a Testület megítélése szerint a fenti normatív rendelkezés szintén megfelelő alapot szolgáltatott a panaszos igazoltatásához, adatai rögzítéséhez.**

A fentiek alapján a Testület megítélése szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedés a retorzió jelleget nélkülözte.

3) a) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem megfelelő időpontban mutatkozott be, és tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, és csak a figyelmeztetése alapján (rákérdezett, hogyan kezdődik egy igazoltatás), tett eleget annak a rendőr.

A panaszos által rendelkezésre bocsátott hangfelvétel, valamint az intézkedő r. főörzszászlós nyilatkozata szerint a panaszos volt az, aki interakcióba lépett a panaszossal, elkérve jelvéyszámát, amit akkor a rendőr meg is adott. Később – a panaszos intézkedéssel kapcsolatos kérdését követően – kiszállt a rendőr, felvette sapkáját, megigazította ruházatát, tisztelgett, köszönt, elmondta szolgálati helyét. A rendőr ugyanakkor rámutatott névkitűzőjére („Itt van egyébként.”), illetve utólagos jelentésében szerepel, hogy az intézkedés során a himzett azonosítókat, valamint a névtáblákat minden járőr előírászerűen viselte.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése

előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést foganatosító személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

Jelen esetben a panaszos azzal, hogy a rendőrségi gépkocsihoz lépett és a rendőr jelvényt számát kérdezte, kontaktusba került vele, ez még nem tekinthető „rendőri intézkedésnek”. Onnantól kezdve, hogy a panaszos kérdéseket tett fel a rendőrnek – a Testület megítélése szerint – megteremtette az alapot a rendőri intézkedéshez, a panaszos felvilágosítást kért. A rendőr ekkor tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének: a napszaknak megfelelő köszönt, közölte nevét, jelvényt számát, szolgálati helyét és beosztását. **A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a rendőr eleget tett az azonosításra vonatkozó rendőri kötelezettségének, ami által nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.**

A Testület ugyanakkor ismételten felhívja a rendőrség figyelmét arra, hogy téves az az álláspont, miszerint az intézkedés alá vont személy leolvashatja az egyenruhán levő névkitűzőről az intézkedő rendőr nevét, illetve azonosító számát). A törvény egyértelműen szóbeli közlési kötelezettséget ír elő minden esetben. Jelen ügyben a rendőr ezirányú megjegyzése alapjogi sérelmet nem idézett elő a panaszos oldalán, mivel a szóbeli közlés megtörtént.

b) A panaszos sérelmezte azt, hogy a rendőr nem közölte a rendőri intézkedés célját. A hangfelvétel szerint a r. főörzszászlós azt közölte, azért kéri el a panaszos igazolványát, illetve rögzíti az adatait, mert a panaszos elkérte a jelvényt számát, ami miatt arról jelentést kell készítenie. Azt is elmondta, hogy egy ORFK utasítás alapján jár el, amit azonban a panaszosnak „nem kell tudnia”.

Az intézkedő rendőr elsődleges jelentésében is mindösszesen az szerepel, hogy azt a tájékoztatást adta a panaszosnak, hogy a neve és jelvényt száma elkérése miatt neki jelentést kell készítenie. Az utólagos jelentés azt tartalmazza, hogy a jelvényt szám elkérése miatt jelentést kell írnia, illetve, hogy egy ORFK utasítás alapján kérte el a személyi igazolványt. A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztató levele a panasz ezen része tekintetében azt rögzíti, hogy az intézkedés ténybeli indokát az szolgáltatotta, hogy a panaszos a hatósági eljárást befolyásolni igyekezett, nem akarta elhagyni a szabálysértés helyszínét.

Az Rtv. fentebb idézett 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles az intézkedés tényét és célját is szóban közölni.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt a megállapítást tette, hogy az intézkedő rendőr az intézkedés tényére és céljára vonatkozó közzététtségenek nem megfelelően tett eleget. A Testület – elfogadva azt a rendőrségi álláspontot, hogy a panaszos magatartása felvethette a Szabs. tv. 216. §-a szerinti, a helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértés minimális gyanúját – úgy ítélte meg, hogy hiányos volt a rendőr közlése. Továbbá nem tartja elfogadhatónak azt sem, hogy úgy nyilatkozik a rendőr, hogy egy jogi normát (ami egyébként a rendőrség hivatalos honlapján is hozzáférhető) az állampolgárnak nem kell ismernie, ezért arról nem ad megfelelő tájékoztatást. **A rendőr az említett közzététtség nem megfelelő teljesítésével csekély mértékben sértette a panaszos tisztességes eljárásához való alapjogát.**

4) A panaszos előadása szerint a rendőrség részéről elmarat a panaszjogról történő tájékoztatás. A panaszos által készített hangfelvétel azelőtt megszakadt, hogy a rendőri intézkedés befejeződött.

A rendőrségi dokumentumok szerint az intézkedő rendőr részéről valóban elmaradt a panasztételi lehetőségről való kioktatás, mivel egyrészt a panaszos telefonhívást kapott, és elfordult a rendőröktől, egyidejűleg a r. főtörzszászlós csoportparancsnok is telefonhívást kapott arról, hogy átirányítás történt, amit a rendőröknek haladéktalanul végre kellett hajtaniuk.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Testület megállapítása szerint a rendőrség mulasztott a hivatkozott rendőri közzététtség teljesítése tekintetében. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszos a törvényes határidőn belül előterjesztette a panaszt, a jogorvoslathoz való joga nem szenvedett sérelmet, a tisztességes eljárásához való alapjog csekély fokú sérelmét idézte elő a mulasztás.

5) A Testület vizsgálta a rendőri hangnemet is, amelynek tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára.

A hivatkozott törvényhely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának közzététtsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közzététtség mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes

rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület számára rendelkezésre álló hang-, illetve videofelvételen egyértelműen hallható, milyen hangnemben beszélt a rendőr a panaszossal. Valóban megállapítható az, hogy több esetben lekezelően beszélt a r. főörzszászlós.

A rendőr az intézkedés során mindvégig keresztnevével szólítja az általa egyébként korábbról nem ismert panaszost, aki viszont magázódva beszél a rendőrrel. Megjegyzést tesz a rendőr, miszerint a panaszos „egy elég nehéz ember”. Amikor a lakcímkártya leesik, és azt a rendőr felveszi, gúnyos megjegyzést tesz („Remélem, ez rajta volt!”), utalva a panaszos felvételt készítésére. A rendőr továbbá láthatóan több ízben fújtat, láthatóan nemtetszését fejezi ki a panaszos viselkedésével szemben. Amikor a panaszos az intézkedés jogi alapjára kérdez rá, a rendőr végül így szól: „Nem mondom! Nem beszélgetek Önnel már most!”

A Testület leszögezi, hogy a panaszos egyértelműen provokatívan lép fel a rendőrökkel szemben, ugyanakkor a rendőrség képviselőjében eljáró rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjával – szemben minden esetben, illetve minden körülmények között elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület a panaszossal szemben intézkedő rendőr hangneme tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértését, amely a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának súlyos fokú sérelmét eredményezte.

IV.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben a rendőröknek intézkedési kötelezettségük keletkezett, ezért az igazoltatás, és az adatrögzítés jogszerű és indokolt volt, ami nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve személyes adatok védelméhez való jogát. Megállapítása szerint az intézkedő rendőr eleget tett az azonosításra vonatkozó rendőri kötelezettségének, ugyanakkor az intézkedés tényére és céljára vonatkozó közlési kötelezettségének nem

megfelelően tett eleget, utóbbi miatt megállapította a tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét. A rendőrség továbbá nem tett eleget a panasztételi lehetőségről való tájékoztatási kötelezettségének, azonban – a határidőben előterjesztett panaszbeadvány alapján – a Testület ebben a vonatkozásban szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét mondta ki. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panaszossal tanúsított rendőri hangnem tekintetében a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét mondta ki.

Az egyes alapjogok sérelme összességében elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2018. július 12.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET